

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

ŠTATISTIKA ECB

STRUČNÝ PREHĽAD

AUGUST 2005

Hlavným účelom štatistiky Európskej centrálnej banky (ECB) je podporovať výkon menovej politiky ECB a plnenie ostatných úloh Eurosystému a Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB).

Tento materiál v krátkosti približuje jednotlivé druhy štatistík, ktoré ECB tvorí, zbiera, zostavuje a šíri v spolupráci s národnými centrálnymi bankami členských štátov Európskej únie.

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Pri zostavovaní štatistík ECB spolupracuje s národnými centrálnymi bankami. Národné centrálné banky (a v niektorých prípadoch aj iné národné orgány) v jednotlivých krajinách získavajú údaje od úverových inštitúcií a z iných zdrojov a zostavujú súhrnné ukazovatele na národnej úrovni, ktoré odosielajú ECB. ECB na základe týchto údajov zostavuje a šíri súhrnné ukazovatele za eurozónu.

Základné znaky štatistík ECB:

- Zameranie na eurozónu. To znamená, že všetky národné údaje musia vychádzať z jednotných definícií a klasifikácií, aby boli dostatočne porovnateľné a umožňovali zostavenie súhrnných ukazovateľov so skutočnou vypovedacou hodnotou.
- Právnym základom pre tvorbu, zber, zostavovanie a šírenie štatistík ECB je Štatút Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. ECB prijala a vydala viacero právnych predpisov, ktoré sa týkajú rôznych štatistík.
- ECB zabezpečuje plnenie svojich štatistických potrieb, ale zároveň sa snaží obmedziť záťaž, ktorú štatistické vykazovanie predstavuje pre úverové inštitúcie a ďalšie spravodajské jednotky, a preto v maximálnej miere využíva existujúce štatistické údaje.
- ECB úzko spolupracuje s inštitúciami Európskeho spoločenstva. O zodpovednosť za štatistiku na úrovni Európskej únie sa ECB delí s Európskou komisiou (prostredníctvom Eurostatu – Štatistického úradu Európskych spoločenstiev). Presné rozdelenie úloh je stanovené v dokumente „Memorandum of Understanding on Economic and Financial Statistics“ (Memorandum o porozumení o hospodárskej a finančnej štatistike) z marca 2003, ktorý je uverejnený na internetovej stránke ECB.
- Pokiaľ ide o otázky štatistiky, ECB udržiava intenzívne vzťahy aj s inými medzinárodnými organizáciami. Štatistika ECB v rámci možností zodpovedá medzinárodným normám.

AKÉ ŠTATISTIKY ZOSTAVUJE ECB?

ECB zverejňuje tieto hlavné druhy štatistík:

Peňažná a banková štatistika a štatistika finančného trhu

ECB každý mesiac zostavuje a uverejňuje širokú škálu údajov a ukazovateľov z oblasti peňažnej štatistiky vrátane širokého ukazovateľa peňažnej zásoby M3, jeho zložiek (bankovky a mince, krátkodobé vklady a krátkodobé obchodovateľné nástroje) a protipoložiek, predovšetkým úverov a dlhodobějších záväzkov. V mesačných štatistikách berie ECB do úvahy sezónne vplyvy, čím uľahčuje analýzu trendov.

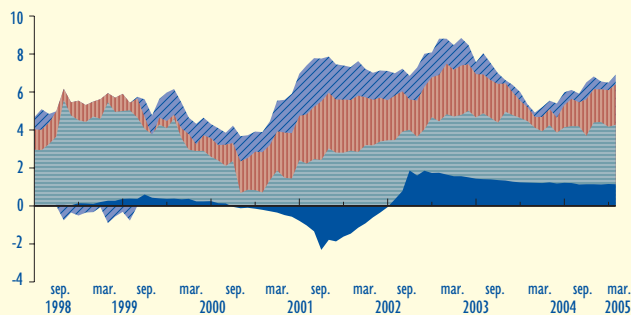
Menové agregáty a ich protipoložky sa počítajú na základe súvahy sektora peňažných finančných inštitúcií (PFI), ktorá sa vydáva tiež mesačne. PFI sú inštitúcie (napr. banky), ktoré prijímajú vklady alebo vydávajú veľmi krátkodobé cenné papiere a poskytujú úvery alebo investujú do cenných papierov na vlastný účet. Táto definícia je širšia ako definícia „úverových inštitúcií“ v zmysle práva Európskeho spoločenstva, pretože zahŕňa aj fondy peňažného trhu a niektoré iné druhy inštitúcií.

ECB a národné centrálné banky zostavujú zoznamy finančných inštitúcií, ktoré túto definíciu spĺňajú. Súvahové štatistiky PFI slúžia aj ako podklad na stanovenie povinných minimálnych rezerv týchto inštitúcií ako jedného z nástrojov menovej politiky ECB.

ECB zostavuje aj harmonizované štatistiky úrokových mier, ktoré PFI používajú pri svojich obchodoch so súkromnými osobami a podnikateľmi v eurozóne.

GRAF I

Rozdelenie ročného tempa rastu agregátu M3 podľa jeho hlavných zložiek (kumulované podiely v percentuálnych bodoch, bez zohľadnenia sezónnych vplyvov, ku koncu obdobia)

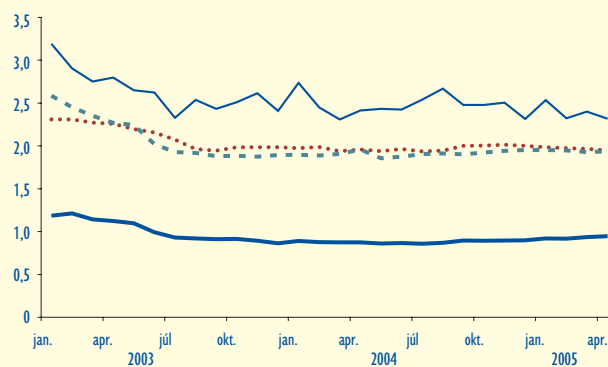

obehivo
M2 – M1
vklady splatné na požiadanie
M3 – M2

Zdroj: ECB.

GRAF II

Úrokové miery PFI z vkladov v eurách (% p. a. bez poplatkov; sadzby pri nových obchodoch)

vklady nefinančných podnikov splatné na požiadanie
vklady domácností s výpovednou lehotou do 3 mesiacov vrátane
vklady domácností s dohodnutou splatnosťou do 1 roka vrátane
vklady domácností s dohodnutou splatnosťou nad 2 roky

Zdroj: ECB.

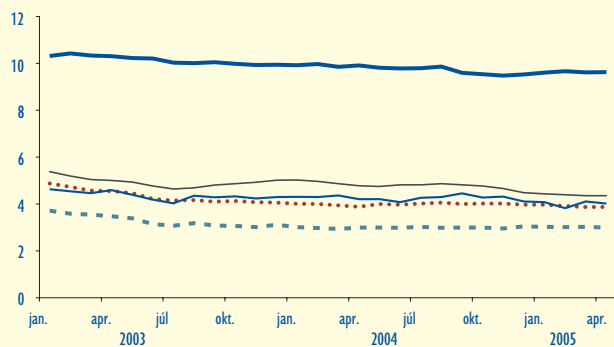
ECB zároveň zostavuje podrobné štatistické prehľady o cenách a objeme obchodovania na finančných trhoch vrátane mesačných údajov o objeme dlhových cenných papierov a kótovaných akcií, ktorých súčasťou sú informácie o emisii, splácaní a nesplatených časti, a informácie o cenách jednotlivých finančných nástrojov. ECB pokračuje vo vývoji jednotnej metodiky výpočtu porovnateľných a reprezentatívnych štatistických ukazovateľov pre finančné trhy eurozóny. Tým zároveň prispieva k monitorovaniu integrácie finančného trhu.

Okrem toho publikuje informácie o finančných inštitúciách nezahrnutých do sektora PFI vrátane investičných fondov pôsobiach mimo peňažného trhu, keďže ich činnosť je úzko prepojená s činnosťou PFI.

Platobná bilancia a ostatné externé štatistiky

ECB zverejňuje mesačnú platobnú bilanciu eurozóny, v ktorej sú uvedené hlavné transakcie medzi rezidentmi eurozóny a rezidentmi krajín nepatriacich do eurozóny. Prílohou k mesačnej platobnej bilancii sú podrobnejšie štvrtročné a ročné štatistické údaje vrátane geografického členenia. Jednotný metodický rámec umožňuje integráciu analýz menovej štatistiky a štatistiky platobnej bilancie eurozóny. Menová prezentácia platobnej bilancie, ktorú ECB vydáva mesačne od júna 2003, poukazuje na väzbu medzi zahraničnými transakciami nebankových subjektov v eurozóne a peňažnou zásobou v eurozóne.

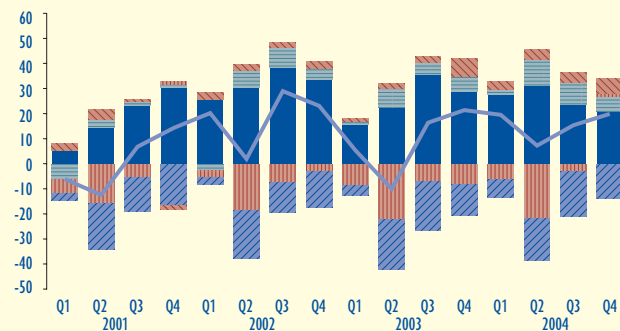
GRAF III
Úrokové miery PFI z úverov v eurách
(% p. a. bez poplatkov; sadzby pri nových obchodoch)

- prečerpanie bankových účtov domácnosťami
- úvery nefinančným podnikom do 1 mil. EUR s pohyblivou sadzbou a začiatočnou fixáciou sadzby do 1 roka
- - - úvery nefinančným podnikom nad 1 mil. EUR s pohyblivou sadzbou a začiatočnou fixáciou sadzby do 1 roka vrátane
- úvery nefinančným podnikom nad 1 mil. EUR so začiatočnou fixáciou sadzby nad 5 rokov
- úvery domácnostiam na bývanie so začiatočnou fixáciou sadzby nad 5 rokov a do 10 rokov vrátane

Zdroj: ECB.

GRAF IV
Platobná bilancia eurozóny: bežné a kapitálové účty
(transakcie v mld. EUR, bez zohľadnenia sezónnych vplyvov)

- tovar
- príjmy
- služby
- bežné transfery
- kapitálový účet
- spolu

Zdroj: ECB.

ECB taktiež zverejňuje mesačné štatistiky medzinárodných rezerv a devízovej likvidity ECB a Eurosystemu, a štvrťročné a ročné štatistiky medzinárodnej investičnej pozície eurozóny, ktoré poskytujú celkový prehľad pohľadávok a záväzkov eurozóny voči zvyšku sveta v geografickom členení (ročná medzinárodná investičná pozícia).

Súhrnné ukazovatele za eurozónu oddelene uvádzajú hodnoty poskytnutých a prijatých úverov a aktív a pasív. Na rozdiel od národných platobných bilancií a medzinárodných investičných pozícií, ktoré obsahujú všetky transakcie a pozície národného hospodárstva, t. j. vrátane transakcií a pozícií voči ostatným rezidentom eurozóny, zahŕňa platobná bilancia a medzinárodná investičná pozícia eurozóny len transakcie a pozície voči rezidentom krajín nepatriacich do eurozóny.

ECB zostavuje aj štatistiky o medzinárodnom postavení eura a pomocou rôznych deflátorov zostavuje indexy efektívneho výmenného kurzu eura v nominálnom i reálnom vyjadrení.

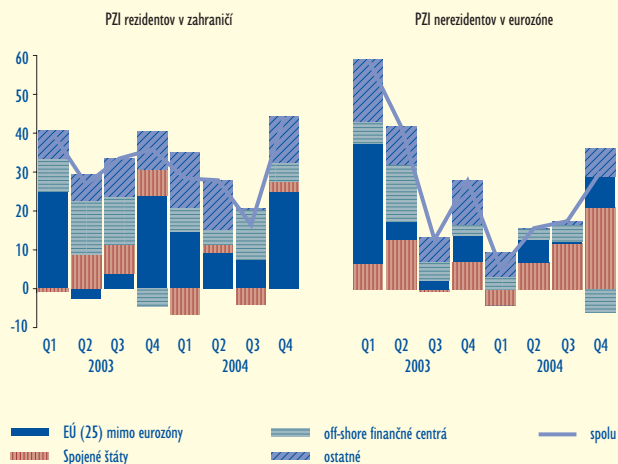
Finančné účty

ECB vyžaduje štvrťročné údaje o stave finančných a nefinančných účtov eurozóny. Finančné účty predstavujú finančné transakcie a finančné súvahy všetkých hospodárskych sektorov eurozóny. Finančné účty teda vyjadrujú finančné vzťahy medzi rôznymi sektormi navzájom a zároveň medzi nimi a zvyškom sveta. Súčasťou tohto širokého prehľadu stavu ekonomiky sú aj komplexné informácie o zadlženosti domácností, podnikov a verejnej správy. Veľký význam majú predovšetkým súvislosti medzi finančnými a nefinančnými transakciami, najmä pokiaľ ide o analytické vyrovnávacie položky, ako napr. úspory, schodok štátneho rozpočtu a hrubý domáci produkt.

Tieto účty sa zostavujú na základe integrovaného postupu stanoveného v rámci Európskeho systému národných a regionálnych účtov (ESA 95). Štvrťročné finančné účty eurozóny zostavované podľa jednotných účtovných zásad sú zároveň užitočným prostriedkom na overovanie konzistentnosti častejšie zverejňovaných štatistických údajov z oblasti peňažníctva a bankovníctva, platobnej bilancie, kapitálových trhov a verejných financií.

GRAF V

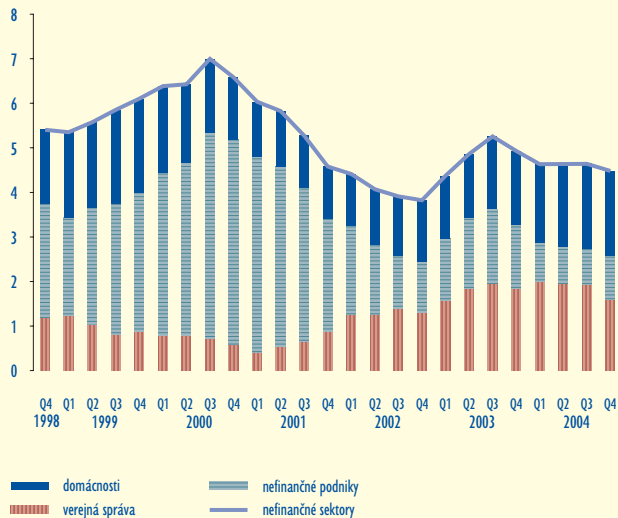
Platobná bilancia eurozóny: priame zahraničné investície (PZI) v členení na hlavné protipoložky (transakcie v mld. EUR)

Zdroj: ECB.

GRAF VI

Financovanie nefinančných sektorov eurozóny (ročné miery rastu; podiel v percentuálnych bodoch)

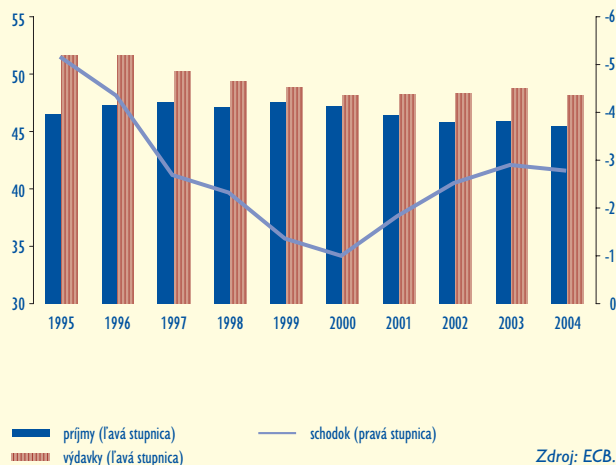
Zdroj: ECB.

V súčasnosti sa štvrťročné údaje o finančných transakciách a nevyrovnaných zostatkoch v prípade nefinančných sektorov, poisťovní a penzijných fondov zverejňujú v tabuľkách financovania a investícií v mesačnom bulletine ECB. Zároveň sa pripravuje podrobnejšie členenie na sektory a finančné nástroje a zostavovanie integrovaných štvrťročných účtov finančného a nefinančného sektora eurozóny.

Štatistické údaje o verejných financiách

ECB a ESCB na účely analýzy nevyhnutnej na určenie a realizáciu menovej politiky potrebujú komplexné a spoľahlivé štatistické údaje o verejných financiách zostavené na základe ESA 95. Štatistiky verejných financií sú dôležitou súčasťou integrovaného systému účtov finančného a nefinančného sektora eurozóny. Ročné údaje o stave verejných financií sú uvedené v troch hlavných tabuľkách, ktoré obsahujú časové rady znázorňujúce vývoj i) príjmov a výdavkov, ii) štátneho dlhu a iii) vzťahu medzi schodkom verejných financií a zmenami štátneho dlhu na úrovni eurozóny. Uvádzajú sa aj údaje o schodku verejných financií a štátnom dlhu jednotlivých krajín eurozóny. Na zostavenie súhrnných hodnôt za eurozónu sú potrebné aj údaje o transakciách medzi členskými štátmi a inštitúciami Európskeho spoločenstva. Údaje o vládnych príjmoch a výdavkoch v eurozóne sa zverejňujú aj štvrťročne.

GRAF VII
Príjmy a výdavky verejnej správy a schodky verejných financií v eurozóne (v % HDP)

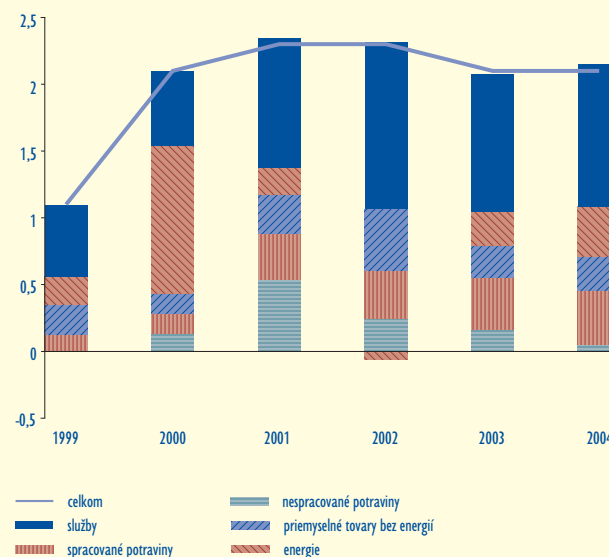
Zdroj: ECB.

Štatistické údaje o HICP, ostatných cenách, nákladoch, produkcii a trhoch práce

ECB definuje cenovú stabilitu, svoj hlavný cieľ, prostredníctvom harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) pre eurozónu. Okrem toho pravidelne používa a zverejňuje celý rad údajov o cenách a nákladoch, národných účtoch, trhoch práce, zahraničnom obchode a rôzne iné všeobecné ekonomické štatistiky. Zodpovednosť za tento druh štatistík nesie predovšetkým Európska komisia.

ECB úzko spolupracuje s Komisiou (Eurostatom) na tvorbe harmonizovaných štatistických konceptov v snahe o zabezpečenie pravidelných kvalitných štatistických údajov za eurozónu. ECB za eurozónu zostavuje a zverejňuje rôzne odvodené ukazovatele, ako napr. údaje o cenách bytových nehnuteľností, zamestnanosti a produktivite, a vypočítava sezónne očistené výsledky.

GRAF VIII
Inflácia eurozóny (harmonizovaný index spotrebiteľských cien) (ročná percentuálna zmena, podiel na ročnej percentuálnej zmene)

Poznámka. Od roku 2001 údaje zahŕňajú aj Grécko. Rozdiel medzi celkovou sumou a súčtom jednotlivých položiek je spôsobený zaokrúhľením.

Zdroj: Eurostat a výpočty ECB.

STREDNODOBÉ PLÁNY

Hlavným cieľom v oblasti štatistiky eurozóny je integrácia rôznych ekonomických a finančných štatistík do komplexného rámca štvrťročných účtov v členení na inštitucionálne sektory. Tieto účty budú zahŕňať finančné a nefinančné podniky, verejnú správu a domácnosti a budú obsahovať aj väzby na hospodárske subjekty mimo eurozóny. Výsledkom bude väčšia konzistentnosť nefinančných a finančných premenných, a tým aj jednoduchšia sektorová analýza. Jednou z významných strednodobých priorít je aj vypracovanie nových a kvalitnejších štatistík (napr. v oblasti nepeňažných finančných sprostredkovateľov), ktoré podporia dosiahnutie hlavného cieľa a ešte viac upevnia štatistickú základňu, o ktorú sa ECB opiera pri výkone menovej politiky a ostatných úloh ESCB.

KDE MOŽNO TIETO ŠTATISTICKÉ ÚDAJE NÁJSTĚ?

Mnohé štatistické údaje sa zverejňujú v mesačných a štvrťročných tlačových správach a v mesačnom bulletine ECB v sekcii „Štatistika eurozóny“. Súhrnný štatistický prehľad aktuálneho hospodárskeho vývoja v eurozóne a v členských štátoch EÚ sa zverejňuje aj v brožúre ECB nazwanej „Statistics Pocket Book“ (Štatistika do vrecka). V tejto brožúre okrem iného nájdete aj rôzne porovnania eurozóny, EÚ, Spojených štátov a Japonska. Tieto publikácie si môžete zadarmo objednať od ECB na adrese uvedenej na zadnej strane tohto letáka.

Všetky štatistické údaje nájdete aj v sekcii štatistiky na internetovej stránke ECB (www.ecb.int). Na tejto stránke nájdete aj podrobné informácie o definíciách a konceptoch používaných pri jednotlivých štatistikách (vrátane všetkých príslušných právnych predpisov).

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Ak máte záujem o ďalšie informácie, obráťte sa na tlačový a informačný odbor ECB (tel.: +49 69 1344 7454 alebo 7455, fax: +49 69 1344 7404) alebo pošlite e-mail na adresu: info@ecb.int.

ADRESA

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Nemecko

POŠTOVÁ ADRESA

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Nemecko

ISSN 1725-3780 (elektronická verzia)